

วิชา หุ้นส่วน

การบรรยายภาคคำ ครั้งที่ ๑๐ และ ๑๑

วันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๗

ดร.พรภัทร์ ดันติกุลานันท์

ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำสำนักประธานศาลฎีกา

1

หุ้นส่วน บรรยาย ๘ ครั้ง บริษัท บรรยาย ๘ ครั้ง

๑. ครั้งที่ ๑ และ ๒ วันศุกร์ที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๗ เวลา ๑๘.๐๐ ถึง ๑๙.๕๐ น.
๒. ครั้งที่ ๓, ๔ และ ๕ วันศุกร์ที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๗ เวลา ๑๗.๐๐ ถึง ๑๙.๕๐ น.
๓. ครั้งที่ ๖ และ ๗ วันศุกร์ที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๗ เวลา ๑๘.๐๐ ถึง ๑๙.๕๐ น.
๔. ครั้งที่ ๘ และ ๙ วันศุกร์ที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๗ เวลา ๑๗.๐๐ ถึง ๑๘.๕๐ น.
๕. ครั้งที่ ๑๐ และ ๑๑ วันศุกร์ที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๗ เวลา ๑๗.๐๐ ถึง ๑๘.๕๐ น.
๖. ครั้งที่ ๑๒ และ ๑๓ วันศุกร์ที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๖๗ เวลา ๑๗.๐๐ ถึง ๑๘.๕๐ น.
๗. ครั้งที่ ๑๔ และ ๑๕ วันศุกร์ที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๗ เวลา ๑๗.๐๐ ถึง ๑๘.๕๐ น.
๘. ครั้งที่ ๑๖ วันศุกร์ที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๗ เวลา ๑๘.๐๐ ถึง ๑๘.๕๐ น.

2

บริษัทจำกัด

3

หัวข้อที่ ๑ ลักษณะของบริษัทจำกัด

หัวข้อที่ ๒ การจัดตั้งบริษัทจำกัด

หัวข้อที่ ๓ ทุนของบริษัท (หุ้น) และผู้ถือหุ้น

หัวข้อที่ ๔ การจัดการงานของบริษัท

หัวข้อที่ ๕ เงินปันผลและเงินทุนสำรอง

หัวข้อที่ ๖ การเพิ่มทุนและลดทุน

4

หัวข้อที่ ๒ การจัดตั้งบริษัทจำกัด

๒.๑ ผู้เริ่มก่อการ ๒ คน ทำหนังสือบริคณห์สนธิไปจดทะเบียน

๒.๒ ผู้เริ่มก่อการจัดให้มีผู้เข้าซื้อหุ้นจนครบ

๒.๓ ประชุมตั้งบริษัทและมอบการทั้งปวงให้กรรมการ

๒.๔ กรรมการเรียกให้ผู้เข้าซื้อหุ้นใช้ค่าหุ้นอย่างน้อยร้อยละ ๒๕

๒.๕ กรรมการจดทะเบียนจัดตั้งบริษัทจำกัด

๒.๔ กรรมการเรียกให้ผู้เข้าซื้อหุ้นใช้ค่าหุ้นอย่างน้อย ร้อยละ ๒๕ มาตรา ๑๑๐ เมื่อได้ประชุมตั้งบริษัทแล้ว ให้ผู้เริ่มก่อการบริษัทมอบการทั้งปวงให้แก่กรรมการของบริษัท

เมื่อกรรมการได้รับการแล้ว ก็ให้ลงมือจัดการเรียกให้ผู้เริ่มก่อการและผู้เข้าซื้อหุ้นทั้งหลายใช้เงินในหุ้นซึ่งจะต้องใช้เป็นตัวเงิน เรียกหุ้นหนึ่งไม่น้อยกว่าร้อยละยี่สิบห้า...

มาตรา ๑๑๐๕ อันหั้นนั้น ท่านห้ามมิให้ออกโดยราคาต่ำกว่ามูลค่าของหุ้นที่ตั้งไว้ การออกหุ้นโดยราคาสูงกว่ามูลค่าของหุ้นที่ตั้งไว้ นั้น หากว่าหนังสือบริคณห์สนธิให้อ่านอาจไว้ ก็ให้ออกได้ และในกรณีเช่นนั้น ต้องส่งใช้จำนวนที่ล้ำมูลค่าพร้อมไปกับการส่งใช้เงินคราวแรก

อนึ่ง เงินส่งใช้ค่าหุ้นคราวแรกนั้น ต้องมีไม่น้อยกว่าร้อยละยี่สิบห้าแห่งมูลค่าของหุ้นที่ตั้งไว้

๒.๕ กรรมการจดทะเบียนจัดตั้งบริษัทจำกัด

มาตรา ๑๑๑๑ วรรคหนึ่ง เมื่อจำนวนเงินซึ่งว่าไว้ในมาตรา ๑๑๑๐ ได้ใช้เสร็จแล้ว กรรมการต้องไปขอจดทะเบียนบริษัทนั้น

มาตรา ๑๑๑๒ วรรคหนึ่ง ถ้าการจดทะเบียนมิได้ทำภายในสามเดือนนับแต่ประชุมตั้งบริษัทไซ้ ท่านว่าบริษัทนั้นเป็นอันไม่ได้ตั้งขึ้น และบรรดาเงินที่ได้รับไปจากผู้เข้าซื้อหุ้นนั้นต้องคืนเต็มจำนวนมิให้ลดเลย

มาตรา ๑๑๐๔ จำนวนหุ้นทั้งหมดซึ่งบริษัทคิดจะจดทะเบียนนั้น ต้องมีผู้เข้าซื้อหรือออกให้กันเสร็จก่อนการจดทะเบียนของบริษัท

-การจดทะเบียนบริษัท ต้อง ๑) มีผู้เข้าซื้อหุ้น ๒) มีการใช้เงินค่าหุ้นตามข้อ ๒.๔ และ ๓) ยื่นจดทะเบียนภายใน ๓ เดือน นับแต่วันประชุมตั้งบริษัท

มาตรา ๑๑๑๑ วรรคสอง คำขอและข้อความที่ลงในทะเบียนนั้น ให้ระบุรายการตามที่ได้ตกลงกันในที่ประชุมตั้งบริษัท ดังต่อไปนี้ คือ

(๑) จำนวนหุ้นทั้งสิ้นซึ่งได้มีผู้เข้าซื้อหรือ ได้จัดออกให้แล้ว แยกให้ปรากฏว่าเป็นชนิดหุ้นสามัญเท่าใด หุ้นบุริมสิทธิเท่าใด

(๒) จำนวนหุ้นสามัญหรือหุ้นบุริมสิทธิ ซึ่งออกให้เหมือนหนึ่งว่า ได้ใช้เต็มค่าแล้วหรือได้ใช้แต่บางส่วนแล้ว นอกจากที่ใช้เป็นตัวเงิน และหุ้นที่ได้ใช้แต่บางส่วนนั้น ให้บอกว่าได้ใช้แล้วเพียงใด

(๓) จำนวนเงินที่ได้ใช้แล้วหุ้นละเท่าใด

(๔) จำนวนเงินที่ได้รับไว้เป็นค่าหุ้นรวมทั้งสิ้นเท่าใด

(๕) ชื่อ อาชีพะ และที่สำนักของกรรมการทุกคน

(๖) ถ้าให้กรรมการต่างมีอำนาจจัดการของบริษัทได้โดยลำพัง ตัวให้แสดงอำนาจของกรรมการนั้น ๆ ว่าคนใดมีเพียงใด และบอกจำนวน หรือชื่อกรรมการซึ่งจะลงชื่อเป็นสำคัญผูกพันบริษัทได้นั้นด้วย

(๗) ถ้าตั้งบริษัทขึ้นชั่วคราวกำหนดอันหนึ่ง ให้บอกกาลกำหนดอันนั้นด้วย

(๘) ที่ตั้งสำนักงานแห่งใหญ่และสาขาทั้งปวง

-อำนาจกรรมการ เช่น ก็นลงลายมือชื่อ ประทับตราบริษัท

-ผลโดยทั่วไปของการจดทะเบียน

๑. บริษัทเป็นนิติบุคคล มีสิทธิหน้าที่ความรับผิดชอบภายในขอบวัตถุประสงค์

มาตรา ๑๐๑๕ ห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทเมื่อได้จดทะเบียนตามบัญญัติแห่งลักษณะนี้แล้ว ท่านจัดว่าเป็นนิติบุคคลต่างหากจากผู้เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นทั้งหลายซึ่งรวมเข้ากันเป็นหุ้นส่วนหรือบริษัทนั้น

มาตรา ๖๖ นิติบุคคลย่อมมีสิทธิและหน้าที่ตามบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น ภายในขอบแห่งอำนาจหน้าที่หรือวัตถุประสงค์ ดังได้บัญญัติหรือกำหนดไว้ในกฎหมาย ข้อบังคับ หรือตราสารจัดตั้ง

๒. มาตรา ๑๐๒๐ บุคคลทุกคนเมื่อได้เสียค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในกฎกระทรวงแล้ว ชอบที่จะตรวจเอกสารซึ่งนายทะเบียนเก็บรักษาไว้ได้ หรือจะขอให้คัดสำเนาหรือเนื้อความในเอกสารฉบับใด ๆ...

มาตรา ๑๐๒๑ นายทะเบียนทุกคนจะต้องแต่งยอรายการซึ่งได้ลงทะเบียนส่งไปลงพิมพ์โฆษณาในหนังสือราชกิจจานุเบกษาเป็นคราว ๆ ตามแบบซึ่งรัฐมนตรีเจ้ากระทรวงจะได้กำหนดให้

มาตรา ๑๐๒๒ เมื่อได้พิมพ์โฆษณาดังนั้นแล้ว ท่านให้ถือว่าบรรดาเอกสารและข้อความซึ่งลงทะเบียนอันได้กล่าวถึงในยอรายการนั้น เป็นอันรู้แก่บุคคลทั้งปวง....

-ผลโดยเฉพาะของการจดทะเบียน

๑. ผู้เริ่มก่อการหลุดพ้นจากความรับผิดในหนี้และการจ่ายเงินซึ่งที่ประชุมตั้งบริษัทอนุมัติ

มาตรา ๑๑๑๓ ผู้เริ่มก่อการบริษัทต้องรับผิดชอบร่วมกันและโดยไม่จำกัด ในบรรดาหนี้และการจ่ายเงินซึ่งที่ประชุมตั้งบริษัทมิได้อนุมัติ และแม้จะได้อนุมัติก็ยังคงต้องรับผิดชอบเช่นนั้นไปจนกว่าจะได้จดทะเบียนบริษัท

๒. ผู้เข้าซื้อหุ้นจะยกเหตุบอกกล่าวบอกโมฆียกรรมบางเหตุไม่ได้ ต้องฟ้องผู้เริ่มก่อการเป็นละเมิดส่วนตัว

มาตรา ๑๑๑๔ เมื่อบริษัทได้จดทะเบียนแล้ว ผู้เข้าซื้อหุ้นจะร้องฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนการที่ตนได้เข้าซื้อซื้อ โดยยกเหตุว่าสำคัญผิด หรือต้องข่มขู่ หรือถูกหลวงล่อล้ออนั้น ท่านว่าหาอาจทำได้ไม่

หัวข้อที่ ๓ หุ้นของบริษัท (หุ้น) และผู้ถือหุ้น

๓.๑ ลักษณะของหุ้น

๓.๒ การเรียกเก็บเงินค่าหุ้น

๓.๓ การโอนหุ้น

๓.๑ ลักษณะของหุ้น

๓.๑.๑ ทุกหุ้นมูลค่าเท่ากัน และต้องไม่ต่ำกว่าห้าบาท โดยกำหนดราคาต่ำกว่ามูลค่าไม่ได้

๓.๑.๒ แบ่งแยกไม่ได้

๓.๑.๓ การชำระค่าหุ้นต้องชำระเป็นเงิน

๓.๑.๔ การชำระเงินค่าหุ้นจะหักหนี้กับบริษัทไม่ได้

๓.๑.๕ หุ้นมี ๒ ชนิด คือ หุ้นสามัญและหุ้นบุริมสิทธิ

๓.๑.๖ ไปหุ้น

13

๓.๑.๑ ทุกหุ้นมูลค่าเท่ากัน และต้องไม่ต่ำกว่าห้าบาท โดยกำหนดราคาต่ำกว่ามูลค่าไม่ได้

มาตรา ๑๐๙๖ อันว่าบริษัทจำกัดนั้น คือบริษัทประเภทซึ่งตั้งขึ้นด้วยแบ่งทุนเป็นหุ้นมีมูลค่าเท่า ๆ กัน ...

มาตรา ๑๑๑๗ อันมูลค่าของหุ้น ๆ หนึ่งนั้น มิให้ต่ำกว่าห้าบาท

มาตรา ๑๑๐๕ อันหุ้นนั้น ท่านห้ามมิให้ออกโดยราคาต่ำไปกว่ามูลค่าของหุ้นที่ตั้งไว้

การออกหุ้นโดยราคาสูงกว่ามูลค่าของหุ้นที่ตั้งไว้นั้น หากว่าหนังสือบริคณห์สนธิให้อำนาจไว้ ก็ให้ออกได้ .....

14

๓.๑.๒ แบ่งแยกไม่ได้

มาตรา ๑๑๑๘ อันหุ้นนั้น ท่านว่าจะแบ่งแยกหาได้ไม่

ถ้าบุคคลมีจำนวนแต่สองคนขึ้นไปถือหุ้น ๆ เดียวร่วมกัน ท่านว่าต้องตั้งให้คนใดคนหนึ่งเป็นจำนวนนั้นแต่คนเดียวเป็นผู้ใช้สิทธิในฐานะเป็นผู้ถือหุ้น

อนึ่ง บุคคลทั้งหลายซึ่งถือหุ้น ๆ เดียวร่วมกัน ต้องร่วมกันรับผิดชอบบริษัทในการส่งใช้มูลค่าของหุ้น

15

๓.๑.๓ การชำระค่าหุ้นต้องชำระเป็นเงิน

มาตรา ๑๑๑๙ วรรคหนึ่ง หุ้นทุก ๆ หุ้นจำต้องให้ใช้เป็นเงินจนเต็มค่า เว้นแต่หุ้นซึ่งออกตามบทบัญญัติมาตรา ๑๑๐๘ อนุมาตรา (๕) หรือมาตรา ๑๒๒๑

ข้อยกเว้นคือ ที่ประชุมตั้งบริษัทกำหนดให้ใช้สิ่งอื่นแทนในการชำระราคาหรือออกหุ้นเพิ่มทุนตามมาตรา ๑๒๒๑

มาตรา ๑๒๒๑ บริษัทจำกัดจะออกหุ้นใหม่ให้เหมือนหนึ่งว่าได้ใช้เต็มค่าแล้ว หรือได้ใช้แต่บางส่วนแล้วด้วยอย่างอื่นนอกจากให้ใช้เป็นตัวเงินนั้นไม่ได้ เว้นแต่จะทำตามมติพิเศษของประชุมผู้ถือหุ้น

๓.๑.๔ การชำระเงินค่าหุ้นจะหักหนี้กับบริษัทไม่ได้

มาตรา ๑๑๑๙ วรรคสอง ในการใช้เงินเป็นค่าหุ้นนั้น ผู้ถือหุ้นจะหักหนี้กับบริษัทหาได้ไม่

16

๓.๑.๕ หุ้นมี ๒ ชนิด คือ หุ้นสามัญและหุ้นบุริมสิทธิ

หุ้นสามัญ ผู้ถือหุ้นมีสิทธิเข้าประชุมใหญ่ มีสิทธิออกเสียง มีสิทธิได้รับเงินปันผล และได้รับส่วนแบ่งทรัพย์สินคืนเมื่อบริษัทเลิก

หุ้นบุริมสิทธิ ผู้ถือหุ้นมีสิทธิพิเศษ อาจดีกว่าหรือด้อยกว่าหุ้นสามัญ

มาตรา ๑๑๐๘ กิจการอันจะพึงทำในที่ประชุมตั้งบริษัทนั้น คือ

(๔) วางกำหนดจำนวนหุ้นบุริมสิทธิ ทั้งกำหนดสภาพและบุริมสิทธิแห่งหุ้นนั้น ๆ ว่าเป็นสถานใดเพียงใด ถ้าหากจะมีหุ้นเช่นนั้นในบริษัท

-สิทธิการออกเสียง ดีกว่าหรือด้อยกว่าปกติ เช่น ๑๐ หุ้นรวมกันเป็น ๑ เสียง

-สิทธิในเงินปันผล รับเงินปันผลมากกว่าหรือน้อยกว่าหุ้นสามัญ เช่น สองเท่าของหุ้นสามัญ หรือร้อยละ ๒๕ ของหุ้นสามัญ

มาตรา ๑๑๔๒ ถ้าบริษัทได้ออกหุ้นบุริมสิทธิไปแล้ว ได้กำหนดไว้ว่า บุริมสิทธิจะมีแก่หุ้นนั้น ๆ เป็นอย่างไร ท่านห้ามมิให้แก้ไขอีกเลย

๓.๑.๖ ใบหุ้น

(๑) บริษัท(กรรมการ)มีหน้าที่ออกใบหุ้นแก่ผู้ถือหุ้น ใบเดียวหรือหลายใบ
มาตรา ๑๑๒๗ วรรคหนึ่ง ให้บริษัททำใบหุ้น คือใบสำคัญสำหรับหุ้นใบหนึ่งหรือหลายใบ มอบให้เป็นคู่มือแก่ผู้ถือหุ้นจงทุก ๆ คน

มาตรา ๑๑๒๘ ในใบหุ้นทุก ๆ ใบให้กรรมการอย่างน้อยหนึ่งคนลงลายมือชื่อและประทับตราของบริษัทถ้ามี

ใบหุ้นนั้นต้องมีข้อความต่อไปนี้ คือ

(๑) ชื่อบริษัท

(๒) เลขหมายหุ้นที่กล่าวถึงในใบหุ้นนั้น

(๓) มูลค่าหุ้นหนึ่งเป็นเงินเท่าใด

(๔) ถ้าและเป็นหุ้นที่ยังไม่ได้ใช้เงินเสร็จ ให้จดลงว่าได้ใช้เงินค่าหุ้นแล้วหุ้นละเท่าใด

(๕) ชื่อผู้ถือหุ้น หรือค่าแถมลงว่าได้ออกใบหุ้นนั้นให้แก่ผู้ถือ

(๒) ประเภทของใบหุ้น ได้แก่ ใบหุ้นชนิดผู้ถือ และใบหุ้นชนิดระบุชื่อ

มาตรา ๑๑๓๔ ใบหุ้นออกให้แก่ผู้ถือนั้น จะออกได้ก็แต่เมื่อมีข้อบังคับของบริษัทอนุญาตไว้ และจะออกให้ได้แต่เฉพาะเพื่อหุ้นซึ่งได้ใช้เต็มค่าแล้ว ในกรณีเช่นว่านี้ ผู้ทรงใบหุ้นชนิดระบุชื่อย่อมมีสิทธิจะได้รับใบหุ้นชนิดออกให้แก่ผู้ถือ เมื่อเวนคืนใบหุ้นชนิดระบุชื่อนั้นให้ชดฆ่าเสีย

มาตรา ๑๑๓๖ ผู้ทรงใบหุ้นชนิดออกให้แก่ผู้ถือย่อมมีสิทธิจะมาขอเปลี่ยนเอาใบหุ้นชนิดระบุชื่อได้ เมื่อเวนคืนใบหุ้นฉบับออกให้แก่ผู้ถือนั้นให้ชดฆ่าเสีย

-ใบหุ้นชนิดผู้ถือ ออกได้เมื่อข้อบังคับกำหนดไว้ และหุ้นนั้นใช้เงินครบแล้ว

-ใบหุ้นชนิดระบุชื่อ คือ ใบหุ้นที่ระบุว่าผู้ถือหุ้นตามที่ปรากฏชื่อเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์หุ้นตามเลขหมายในใบหุ้น (มาตรา ๑๑๒๘ วรรคสอง (๒) (๕))

-ผู้ถือใบหุ้นระบุชื่อย่อมมีสิทธิเปลี่ยนเป็นใบหุ้นผู้ถือ ส่วนผู้ถือใบหุ้นผู้ถือก็มิสิทธิเปลี่ยนเป็นใบหุ้นระบุชื่อ

๓.๒ การเรียกเก็บเงินค่าหุ้น (ส่วนที่เหลือ)

๓.๒.๑ เงินค่าหุ้นส่วนที่เหลือ

๓.๒.๒ วิธีการเรียกเงินค่าหุ้นส่วนที่เหลือ

๓.๒.๓ ผลของการไม่ชำระค่าหุ้นตามที่เรียก ๔ ประการ

๓.๒.๑ เงินค้ำหุ้นส่วนที่เหลือ

มาตรา ๑๑๑๐ เมื่อได้ประชุมตั้งบริษัทแล้ว ให้ผู้เริ่มก่อการบริษัทมอบการทั้งปวงให้แก่กรรมการของบริษัท

เมื่อกรรมการได้รับการแล้ว ก็ให้ลงมือจัดการเรียกให้ผู้เริ่มก่อการและผู้เข้าซื้อหุ้นทั้งหลายใช้เงินในหุ้นซึ่งจะต้องใช้เป็นตัวเงิน เรียกหุ้นหนึ่งไม่น้อยกว่าร้อยละยี่สิบห้า...

21

มาตรา ๑๑๐๕ อันหุ้นนั้น ท่านห้ามมิให้ออกโดยราคาต่ำไปกว่ามูลค่าของหุ้นที่ตั้งไว้

การออกหุ้นโดยราคาสูงกว่ามูลค่าของหุ้นที่ตั้งไว้ นั้น หากว่าหนังสือบริคณห์สนธิให้อ่านใจไว้ ก็ให้ออกได้ และในกรณีเช่นนั้น ต้องส่งใช้จำนวนที่ล้ำมูลค่าพร้อมกันไปกับการส่งใช้เงินคราวแรก

อนึ่ง เงินส่งใช้ค่าหุ้นคราวแรกนั้น ต้องมิให้น้อยกว่าร้อยละยี่สิบห้าแห่งมูลค่าของหุ้นที่ตั้งไว้

22

๓.๒.๒ วิธีการเรียกเงินค้ำหุ้นส่วนที่เหลือ

มาตรา ๑๑๒๐ บรรดาเงินค้ำหุ้นซึ่งจะต้องส่งอีกนั้น กรรมการจะเรียกให้ผู้ถือหุ้นส่งใช้เสียเมื่อใดก็ได้ เว้นแต่ที่ประชุมใหญ่จะได้วินิจฉัยเป็นอย่างอื่น

มาตรา ๑๑๒๑ การเรียกเงินค้ำหุ้นแต่ละคราวนั้น ท่านบังคับว่าให้ส่งคำบอกกล่าวล่วงหน้าไม่น้อยกว่ายี่สิบเอ็ดวันด้วยจดหมายส่งลงทะเบียนไปรษณีย์ และผู้ถือหุ้นทุกคนจะต้องใช้เงินตามจำนวนที่เรียกนั้น สุดแต่กรรมการจะได้กำหนดไปว่าให้ส่งไปยังผู้ใด ณ ที่ใดและเวลาใด

-เงินค้ำหุ้นส่วนที่เหลือ กรรมการจะเรียกเมื่อใดก็ได้ แต่ต้องส่งคำบอกกล่าวเพื่อให้ผู้ถือหุ้น (ลูกหนี้) ทราบ เพราะเป็นหนี้ไม่มีกำหนดเวลา

-คำบอกกล่าวต้องส่งล่วงหน้าไม่น้อยกว่า ๒๑ วัน ลงทะเบียน และมีข้อความว่าให้ใช้ค้ำหุ้นแก่ใคร พร้อมสถานที่ เวลา

23

๓.๒.๓ ผลของการไม่ชำระค้ำหุ้นตามที่เรียก ๔ ประการ

(๑) เสียดอกเบี้ยในอัตราผิดนัดตามมาตรา ๒๒๔ (ปัจจุบันคือ ร้อยละ ๕) โดยไม่จำเป็นต้องแจ้งเรื่องดอกเบี้ยไปในคำบอกกล่าว (ฎีกาที่ ๓๘๗๔/๒๕๖๐)

มาตรา ๑๑๒๒ ถ้าและเงินอันจะพึงส่งใช้เป็นค้ำหุ้นตามเรียกนั้นผู้ถือหุ้นคนใดมิได้ส่งใช้ตามวันกำหนดไซ้ ผู้นั้นจะต้องเสียดอกเบี้ยนับแต่วันที่กำหนดให้ส่งใช้จนถึงวันที่ได้ส่งเสร็จ

24

(๒) หุ้นอายุถูกริบ

มาตรา ๑๑๒๓ ถ้าผู้ถือหุ้นคนใดละเลยไม่ส่งใช้เงินที่เรียกค่าหุ้นตามวันกำหนด กรรมการจะส่งคำบอกกล่าวด้วยจดหมายลงทะเบียนไปรษณีย์ไปยังผู้นั้นให้ส่งใช้เงินที่เรียกกับทั้งดอกเบี้ยด้วยก็ได้

ในคำบอกกล่าวอันนี้ ให้กำหนดเวลาไปพอสมควรเพื่อให้ใช้เงินที่เรียกกับทั้งดอกเบี้ย และต้องบอกไปด้วยว่าให้ส่งใช้ ณ สถานที่ใด หนึ่ง ในคำบอกกล่าวนั้นจะแจ้งไปด้วยก็ได้ว่า ถ้าไม่ใช้เงินตามเรียก หุ้นนั้นอาจจะถูกริบ

มาตรา ๑๑๒๔ ถ้าในคำบอกกล่าวมีข้อแกลงความถึงการริบหุ้นด้วยแล้ว หากเงินค่าหุ้นที่เรียกกับทั้งดอกเบี้ยยังคงค้างชำระอยู่ตราบใด กรรมการจะบอกริบหุ้นนั้น ๆ เมื่อใดก็ได้

25

มาตรา ๑๑๒๕ หุ้นซึ่งริบแล้วนั้นให้เอาออกขายทอดตลาดโดยไม่ชักช้า ได้จำนวนเงินเท่าใดให้เอาหักใช้ค่าหุ้นที่เรียกกับดอกเบี้ยค้างชำระ ถ้ายังมีเงินเหลือเท่าใดต้องส่งคืนให้แก่ผู้ถือหุ้นนั้น

มาตรา ๑๑๒๖ แม้ว่าวิธีการริบหุ้นขายหุ้นจะไม่ถูกต้องด้วยระเบียบก็ดี ท่านว่าหาเป็นเหตุให้สิทธิของผู้ถือหุ้นซึ่งริบนั้นเสื่อมเสียไปอย่างไรไม่

มาตรา ๑๑๔๓ ห้ามมิให้บริษัทจำกัดเป็นเจ้าของถือหุ้นของตนเอง หรือรับจำหน่ายหุ้นของตนเอง

-การบอกกล่าวครั้งที่ ๒ ตามมาตรา ๑๑๒๓ เป็นการเรียกทั้งเงินค่าหุ้นที่ค้างและดอกเบี้ย โดยกำหนดเวลาชำระหนี้พอสมควร ไม่จำเป็นต้อง ๒๑ วัน และหากกรรมการประสงค์จะริบหุ้น เมื่อไม่ชำระหนี้ภายในกำหนด ก็ต้องแจ้งไปในคำบอกกล่าว

26

-กรณีทีคำบอกกล่าวได้แจ้งเรื่องริบหุ้น เมื่อพ้นกำหนดเวลา ก็ริบหุ้นขายทอดตลาดได้ทันที (มาตรา ๑๑๒๔ และมาตรา ๑๑๒๕)

-การริบหุ้นไม่ทำให้บริษัทกลายเป็นเจ้าของหุ้น ต้องห้ามตามมาตรา ๑๑๔๓

-เงินจากการขาย หักใช้ค่าหุ้นและดอกเบี้ย เหลือจึงส่งคืนผู้ถือหุ้น ถ้าขาด ผู้ถือหุ้นต้องรับผิดชอบตามมาตรา ๑๑๐๖ (การที่เข้าซื้อชื้อหุ้นนั้นยอมผูกพันผู้เข้าซื้อโดยเงื่อนไขว่า ถ้าบริษัทตั้งขึ้นแล้วจะใช้จำนวนเงินค่าหุ้น...)

-การบอกกล่าวครั้งที่ ๒ ตามมาตรา ๑๑๒๓ เป็นเงื่อนไขในการริบหุ้นขายทอดตลาด หากบอกกล่าวไม่ชอบ การริบขายหุ้นก็ไม่ชอบ แต่สิทธิของผู้ซื้อไม่เสียไป (มาตรา ๑๑๒๖)

27

ฎีกาที่ ๔๐๐๓/๒๕๕๙ ตามมาตรา ๑๑๒๐ เงินค่าหุ้นซึ่งยังต้องส่งอีก กรรมการจะเรียกให้ผู้ถือหุ้นส่งใช้เมื่อใดก็ได้ เว้นแต่ที่ประชุมใหญ่วินิจฉัยเป็นอย่างอื่น จำเลยที่ ๑ ที่ ๓ และที่ ๔ ไม่ชำระค่าหุ้นอีกร้อยละ ๗๕ ที่จองซื้อไว้ตามที่กรรมการโจทก์เรียก โจทก์ย่อมมีสิทธิริบหุ้นโดยไม่ต้องรอให้ที่ประชุมใหญ่ของโจทก์จัดประชุมใหญ่เพื่อวินิจฉัยในเรื่องนี้เพราะบทบัญญัติของกฎหมายมิได้กำหนดให้มีการการจัดประชุมใหญ่เสียก่อนจึงจะชำระค่าหุ้นเพิ่มเติม... ดังนั้น โจทก์จึงมีสิทธิริบหุ้นออกขายทอดตลาดเพื่อนำเงินมาชำระค่าหุ้นเพิ่มเติมซึ่งจำเลยที่ ๑ ที่ ๓ และที่ ๔ จะต้องรับผิดชอบค่าหุ้นเพิ่มเติมรวมทั้งดอกเบี้ย

28

ฎีกาที่ ๒๘๓๗/๒๕๓๗ มาตรา ๑๑๒๕ เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการขายทอดตลาดหุ้นที่รับแล้วได้เงินมากกว่ามูลค่าหุ้นที่ผู้ถือหุ้นต้องรับผิดชอบ ก็ให้เอาหลักใช้ค่าหุ้นที่เรียกเก็บดอกเบี้ยที่ค้างชำระ ถ้ายังมีเงินเหลือเท่าใด ต้องส่งคืนให้แก่ผู้ถือหุ้น ส่วนกรณีที่ขายได้เงินน้อยกว่ามูลค่าหุ้นที่ผู้จองซื้อเป็นหนี้ค่าหุ้นบริษัทเป็นกรณีตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๑๐๖ ดังนี้ เมื่อจำเลยจองซื้อหุ้นของบริษัทโจทก์และต้องชำระเงินเต็มมูลค่าหุ้น แต่ไม่ชำระ ย่อมเป็นหนี้บริษัทโจทก์ซึ่งมีผลให้บริษัทโจทก์เรียกให้จำเลยชำระได้ตั้งหนี้ทั่วไป การที่บริษัทโจทก์ขายทอดตลาดหุ้นที่จำเลยจองซื้อได้เงินเท่าใดก็นำมาหักชำระหนี้ที่จำเลยค้างชำระเงินมูลค่าหุ้นได้ เมื่อยังขาดอยู่เท่าใดจำเลยก็ต้องรับผิดชอบใช้ส่วนที่ขาดอยู่แก่โจทก์

29

(๓) หากมีการโอนหุ้น บริษัทไม่รับจดทะเบียนโอนได้
มาตรา ๑๑๒๙ อันว่าหุ้นนั้นย่อมโอนกันได้โดยมิต้องได้รับความยินยอมของบริษัท.....
 .....
 การโอนเช่นนี้จะนำมาใช้แก่บริษัทหรือบุคคลภายนอกไม่ได้ จนกว่าจะได้จดทะเบียนการโอนทั้งชื่อและสำนักของผู้รับโอนนั้นลงในทะเบียนผู้ถือหุ้น
มาตรา ๑๑๓๐ หุ้นใดเงินที่เรียกค่าหุ้นยังค้างชำระอยู่ หุ้นนั้นบริษัทจะไม่ยอมรับจดทะเบียนให้โอนก็ได้

30

(๔) ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน แต่มีสิทธิเข้าประชุม และยังได้เงินปันผลตามสัดส่วนที่ส่งเงินค่าหุ้น
มาตรา ๑๑๗๖ ผู้ถือหุ้นทั่วทุกคนมีสิทธิจะเข้าประชุมในที่ประชุมใหญ่ได้เสมอ ไม่ว่าจะประชุมชนิดใดคราวใด
มาตรา ๑๑๘๔ ผู้ถือหุ้นใดยังมีได้ชำระเงินค่าหุ้นซึ่งบริษัทได้เรียกเอาแต่ต้นให้เสร็จสิ้น ท่านว่าผู้ถือหุ้นคนนั้นไม่มีสิทธิออกเสียงเป็นคะแนน
มาตรา ๑๒๐๐ การแจกเงินปันผลนั้น ต้องคิดตามส่วนจำนวนซึ่งผู้ถือหุ้นได้ส่งเงินแล้วในหุ้นหนึ่ง ๆ เว้นแต่จะได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่นในเรื่องหุ้นบุริมสิทธิ

31

๓.๓ การโอนหุ้น

๓.๓.๑ การโอนหุ้นตามใบหุ้นชนิดผู้ถือ
 ๓.๓.๒ การโอนหุ้นตามใบหุ้นชนิดระบุชื่อ
 ๓.๓.๓ ความรับผิดชอบของผู้ถือหุ้นในหุ้นที่โอนไปแล้ว

32

๓.๓.๑ การโอนหุ้นตามใบหุ้นชนิดผู้ถือ เป็นตราสารเปลี่ยนมือ โอนโดยส่งมอบ

มาตรา ๑๑๓๕ หุ้นชนิดที่มีใบหุ้นออกให้แก่ผู้ถือนั้น ย่อมโอนกันได้เพียงด้วยส่งมอบใบหุ้นแก่กัน

๓.๓.๒ การโอนหุ้นตามใบหุ้นชนิดระบุชื่อ

(๑) อาจถูกจำกัดการโอนโดยข้อบังคับบริษัท เช่น ต้องขายแก่ผู้ถือหุ้นเดิม ต้องได้รับอนุมัติจากที่ประชุมใหญ่ กรรมการเห็นชอบ หรือห้ามขายแก่บริษัทที่ค้าขายแข่ง

มาตรา ๑๑๒๙ วรรคหนึ่ง อันว่าหุ้นนั้นย่อมโอนกันได้โดยมิต้องได้รับความยินยอมของบริษัท เว้นแต่เมื่อเป็นหุ้นชนิดระบุชื่อลงในใบหุ้น ซึ่งมีข้อบังคับของบริษัทที่กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

33

ฎีกาที่ ๕๙๕๓/๒๕๖๑ หุ้นที่ ค. โอนให้ ก. เป็นหุ้นชนิดระบุชื่อลงในใบหุ้น โดยมีข้อบังคับกำหนดไว้ว่าหุ้นของบริษัทนั้นโอนกันได้ต่อเมื่อได้รับความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรจากคณะกรรมการก่อน และมติในการประชุมของคณะกรรมการเกี่ยวกับการให้ความยินยอมในการโอนหุ้นต้องได้รับเสียงสนับสนุนจากกรรมการอย่างน้อย ๕ คน การโอนหุ้นระหว่าง ค. กับ ก. จึงต้องเป็นไปตามข้อบังคับดังกล่าว ขณะที่ ค. ทำสัญญาโอนหุ้นให้ ก. นั้นไม่ได้รับความยินยอมจากคณะกรรมการ และมิได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการ แม้จะแจ้งบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้นไปยังนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทว่า ก. เป็นผู้ถือหุ้นที่รับโอนจาก ค. ก็ดี แต่เป็นการกระทำของ ก. ไม่ใช่เป็นของคณะกรรมการ การโอนหุ้นระหว่าง ค. กับ ก. เป็นการฝ่าฝืนต่อข้อบังคับและไม่ชอบด้วยมาตรา ๑๑๒๙ วรรคหนึ่ง ก. ไม่ได้กรรมสิทธิ์ในหุ้น และไม่อาจใช้สิทธิในฐานะผู้ถือหุ้น

34

ฎีกาที่ ๓๘๒๙/๒๕๖๔ ข้อบังคับระบุว่า หุ้นของบริษัทเป็นหุ้นสามัญชนิดระบุชื่อ ส่วนการโอนหุ้นนั้น ผู้จะโอนต้องบอกกล่าวให้แก่ผู้ถือหุ้นเดิมก่อน และหลังจากนั้นแล้ว ๓๐ วัน หากไม่มีผู้ใดประสงค์จะรับโอน จึงจะโอนให้แก่บุคคลภายนอกได้ และต้องได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการด้วย

แม้ไม่มีกรจัดทำใบหุ้นให้ผู้ถือหุ้นแต่ละราย แต่เมื่อหุ้นบริษัทมีการออกเลขหมายใบหุ้นแล้ว กรณีจึงต้องบังคับตามมาตรา ๑๑๒๙ วรรคหนึ่ง ด้วย แม้ไม่เคยมีการตั้งคณะกรรมการ แต่เมื่อข้อบังคับบริษัทซึ่งได้จดทะเบียนไว้ และผูกพันเป็นสัญญาในระหว่างผู้ถือหุ้นกับบริษัทกำหนดให้การโอนหุ้นต้องได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการ ย่อมเป็นหน้าที่ของบริษัทต้องดำเนินการให้มีคณะกรรมการบริษัทเพื่อปฏิบัติตามข้อบังคับ การไม่มีคณะกรรมการบริษัทมิใช่เหตุที่จะยกขึ้นปฏิเสธการปฏิบัติตามข้อบังคับเกี่ยวกับการโอนหุ้นดังกล่าว ทั้งข้อบังคับมิได้มีข้อยกเว้นว่า ถ้าเป็นการโอนหุ้นให้แก่บุคคลภายใน

ครอบครัวหรือการโอนหุ้นให้แก่บุตรแล้วไม่ต้องปฏิบัติตามข้อบังคับ การที่ จ. โอนหุ้นตามฟ้องให้จำเลยที่ ๓ บุตรของ จ. ซึ่งไม่ใช่ผู้ถือหุ้นเดิมแต่เป็นบุคคลภายนอก โดยมีได้บอกกล่าวให้แก่โจทก์และผู้ถือหุ้นเดิมคนอื่น ๆ ทราบเพื่อให้โจทก์และผู้ถือหุ้นเดิมมีโอกาสรับโอนหุ้นจาก จ. ภายในเวลาที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของจำเลยที่ ๑ เสียก่อนจึงไม่เป็นไปตามข้อบังคับและเป็นการได้แย่งสิทธิของโจทก์ซึ่งเป็นผู้ถือหุ้นจำเลยที่ ๑ โจทก์จึงมีอำนาจฟ้องขอให้เพิกถอนการโอนหุ้นที่ฝ่าฝืนต่อข้อบังคับนั้นได้ตามมาตรา ๑๑๒๙

35

(๒) วิธีการโอน

มาตรา ๑๑๒๙ วรรคสอง การโอนหุ้นชนิดระบุชื่อลงในใบหุ้นนั้น ถ้ามิได้ทำเป็นหนังสือและลงลายมือชื่อของผู้โอนกับผู้รับโอน มีพยานคนหนึ่งเป็นอย่างน้อยลงชื่อรับรองลายมือชื่อ นั้น ๆ ด้วยแล้ว ท่านว่าเป็นโมฆะ อนึ่ง ตราสารอันนั้นต้องแกลงเลขหมายของหุ้นซึ่งโอนกันนั้นด้วย

-การโอนต้องทำตามแบบ คือ ๑) ทำเป็นหนังสือ ๒) ลงลายมือชื่อผู้โอนและผู้รับโอน ๓) พยานหนึ่งคนลงชื่อรับรองลายมือชื่อ ส่วนเลขหมายหุ้นไม่ใช่สาระสำคัญ

-หากไม่ทำตามแบบ ตกเป็นโมฆะ ผู้รับโอนไม่ใช่ผู้ถือหุ้น แม้จะสุจริต เสียค่าตอบแทน ใช้สิทธิใดๆ เข้าประชุม ลงคะแนนไม่ได้ โอนหุ้นต่อไม่ได้ ผู้รับโอนต่อไม่มีสิทธิเช่นกัน ผู้โอนฟ้องเรียกคืนหุ้นได้ บริษัทไม่ออกใบหุ้นให้

37

ฎีกาที่ ๕๗/๒๕๔๐ การโอนหุ้นชนิดระบุชื่อลงในใบหุ้นนั้น ถ้ามิได้ทำเป็นหนังสือและลงลายมือชื่อของผู้โอนกับผู้รับโอน มีพยานคนหนึ่งเป็นอย่างน้อยลงชื่อรับรองลายมือชื่อ นั้น ๆ ด้วยแล้ว ท่านว่าเป็นโมฆะ

แต่ตามหลักฐานใบโอนหุ้นตามคำฟ้องโจทก์และใบสำคัญการโอนหลักทรัพย์คงมีแต่ลายมือชื่อกรรมการผู้มีอำนาจและประทับตราสำคัญของบริษัท อ. ไม่มีรายชื่อผู้รับโอนและพยานลงลายมือชื่อรับรอง การโอนหุ้นระหว่างโจทก์กับบริษัท อ. จึงไม่มีผลใช้ยันบริษัทจำเลยที่ ๑ ได้ การที่บริษัทจำเลยที่ ๑ ปฏิเสธการออกใบหุ้นให้แก่โจทก์เป็นสิทธิที่พึงกระทำได้

38

-แม้การไม่ทำตามแบบ ตกเป็นโมฆะ ผู้รับโอนใช้สิทธิใดๆไม่ได้ แต่ถ้าเข้ากรณีของการซื้อขายหุ้น (สังหาริมทรัพย์) ตามมาตรา ๔๕๖ วรรคสาม และมาตรา ๔๕๘ ซึ่งสามารถฟ้องบังคับกันได้ ผู้รับโอนก็ฟ้องผู้โอนให้ดำเนินการตามแบบการโอนหุ้นที่ถูกต้องได้

มาตรา ๔๕๖ .....

สัญญาจะขายหรือจะซื้อ หรือค้ำประกันในการซื้อขายทรัพย์สินตามที่ระบุไว้ในวรรคหนึ่ง ถ้ามิได้มีหลักฐานเป็นหนังสืออย่างหนึ่งอย่างใดลงลายมือชื่อฝ่ายผู้ต้องรับผิดชอบเป็นสำคัญ หรือได้วางประจำไว้ หรือได้ชำระหนี้บางส่วนแล้ว จะฟ้องร้องให้บังคับคดีหาได้ไม่

บทบัญญัติที่กล่าวมาในวรรคก่อนนี้ ให้ใช้บังคับถึงสัญญาซื้อขายสังหาริมทรัพย์ซึ่งตกลงกันเป็นราคาสองหมื่นบาท หรือกว่านั้นขึ้นไปด้วย

39

มาตรา ๔๕๘ กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่ขายนั้น ย่อมโอนไปยังผู้ซื้อตั้งแต่วันที่เมื่อได้ทำสัญญาซื้อขายกัน

ฎีกาที่ ๑๑๘๘๓/๒๕๕๔ การซื้อขายหุ้นสามัญชนิดระบุชื่อเป็นการซื้อขายสังหาริมทรัพย์อย่างหนึ่งซึ่งต้องปฏิบัติตาม มาตรา ๔๕๖ วรรคสองและวรรคสาม ส่วนมาตรา ๑๑๒๙ วรรคสอง เพียงกำหนดแบบของการโอนหุ้นที่มีหลักฐานการโอนที่แน่นอนเท่านั้น หาใช่แบบของการซื้อขายหุ้น ผู้ซื้อหุ้นที่มีได้โอนหุ้นให้ถูกต้องตามบทบัญญัติดังกล่าวยังไม่อาจอ้างว่าตนเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัท และไม่อาจใช้สิทธิในฐานะผู้ถือหุ้นตามที่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บัญญัติไว้เท่านั้น หากทำให้การซื้อขายหุ้นตกเป็นโมฆะไม่

40

(๓) การจดทะเบียนโอนในสมุดทะเบียนผู้ถือหุ้น

มาตรา ๑๑๒๙ วรรคสาม การโอนเช่นนี้จะนำมาใช้แก่บริษัทหรือบุคคลภายนอกไม่ได้ จนกว่าจะได้จดทะเบียนโอนทั้งชื่อและสำนักของผู้รับโอนนั้นลงในทะเบียนผู้ถือหุ้น

มาตรา ๑๑๓๘ บริษัทจำกัดต้องมีสมุดทะเบียนผู้ถือหุ้น มีรายการดังต่อไปนี้คือ

(๑) ชื่อและสำนัก กับอาชีวะ ถ้าว่ามี ของผู้ถือหุ้น ชื่อแกลงเรื่องหุ้นของผู้ถือหุ้นคนหนึ่ง ๆ แยกหุ้นออกตามเลขหมายและจำนวนเงินที่ได้ใช้แล้ว หรือที่ได้ตกลงกันให้ถือว่าเป็นอันได้ใช้แล้วในหุ้นของผู้ถือหุ้นคนหนึ่ง ๆ

(๒) วันเดือนปีซึ่งได้ลงทะเบียนบุคคลผู้หนึ่ง ๆ เป็นผู้ถือหุ้น

(๓) วันเดือนปีซึ่งบุคคลคนใดคนหนึ่งขาดจากเป็นผู้ถือหุ้น

41

(๔) เลขหมายใบหุ้นและวันที่ลงในใบหุ้นชนิดออกให้แก่ผู้ถือ และเลขหมายของหุ้นซึ่งได้ลงในใบหุ้นนั้น ๆ

(๕) วันที่ได้ซื้อเข้าใบหุ้นชนิดระบุชื่อ หรือชนิดออกให้แก่ผู้ถือ

มาตรา ๑๑๓๙ สมุดทะเบียนผู้ถือหุ้นเริ่มแต่วันจดทะเบียนบริษัทนั้นให้รักษาไว้ ณ สำนักงานของบริษัทแห่งที่ได้จดทะเบียนไว้ สมุดทะเบียนนี้ให้เปิดให้แก่ผู้ถือหุ้นทั้งหลายดู...

ให้เป็นหน้าที่ของกรรมการที่จะส่งสำเนาบัญชีรายชื่อผู้ที่ยังคงเป็นผู้ถือหุ้นอยู่ทั้งหมดในเวลาประชุม และรายชื่อผู้ที่ขาดจากเป็นผู้ถือหุ้นจำเดิมแต่วันประชุมสามัญครั้งที่แล้วมานั้น ไปยังนายทะเบียนอย่างน้อยปีละครั้ง...

มาตรา ๑๑๔๑ สมุดทะเบียนผู้ถือหุ้นนั้น ท่านให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นพยานหลักฐานอันถูกต้องในข้อกระทงความบรรดาที่กฎหมายบังคับ หรือให้อำนาจให้เอาลงในทะเบียนนั้น

42

-การโอนที่ถูกต้องตามแบบ **มาตรา ๑๑๒๙ วรรคสอง** ใช้บังคับได้ระหว่างคู่สัญญา แต่ยังไม่ยื่นบริษัทหรือบุคคลภายนอกไม่ได้ จนกว่าจดทะเบียนโอนในสมุดทะเบียนผู้ถือหุ้น

-สมุดทะเบียนผู้ถือหุ้น สำหรับบันทึกเกี่ยวกับหุ้น ผู้ถือหุ้น จำนวนหุ้น การเปลี่ยนแปลงรายการต่างๆ การขายหุ้น

-ผู้โอนหรือผู้รับโอนเป็นผู้จดทะเบียนก็ได้

-ถ้ากรรมการผู้จัดการบริษัทรู้เห็นการโอนแล้ว เช่น เป็นพยาน เป็นผู้รับโอน หรือเป็นผู้โอนเองก็ไม่ต้องจดทะเบียนอีก

43

ฎีกาที่ ๑๒๕๓/๒๕๓๗ การโอนหุ้นชนิดระบุชื่อจะนำมาใช้แก่บริษัทหรือบุคคลภายนอกไม่ได้จนกว่าจะได้จดทะเบียนโอนทั้งชื่อและสำนักของผู้รับโอนนั้นลงในทะเบียนผู้ถือหุ้น เมื่อจำเลยยังไม่ได้จดทะเบียนรับโอนหุ้น จึงไม่ถือว่าโจทก์ทั้งสองเป็นผู้ถือหุ้น ไม่มีสิทธิเข้าประชุมในฐานะผู้ถือหุ้นตามมาตรา ๑๑๗๖ และไม่มีอำนาจฟ้องขอให้เพิกถอนมติของที่ประชุมดังกล่าว

ฎีกาที่ ๒๑๘๑/๒๕๓๐ การโอนหุ้นชนิดระบุชื่อระหว่างผู้ร้องกับ น. และ ๘. ยังมิได้จดทะเบียนลงในทะเบียนผู้ถือหุ้น ผู้ร้องจึงไม่อาจอ้างเหตุผลใด ๆ มาเป็นข้อยกเว้นบทบัญญัติของ **มาตรา ๑๑๒๙ วรรคสาม** เพื่อให้ตนเองหลุดพ้นไปจากความรับผิดชอบในค่าหุ้นที่ค้างได้

44

ฎีกาที่ ๓๙๑๓/๒๕๓๑ การโอนหุ้นทำที่บริษัทจำเลยต่อหน้ากรรมการผู้จัดการของบริษัทจำเลย บริษัทจำเลยจึงมีหน้าที่จัดแจ้งการโอนลงในทะเบียนผู้ถือหุ้นโดยไม่จำเป็นต้องให้ผู้โอนหรือผู้รับโอนแจ้งอีก การที่บริษัทจำเลยไม่จัดแจ้งการโอนลงในทะเบียนจึงเป็นความผิดของบริษัทจำเลยเอง แม้มาตรา ๑๑๒๙ วรรคสาม จะบัญญัติถึงการโอนหุ้นที่ไม่ได้จัดแจ้งการโอนลงในทะเบียนว่าจะนำมาใช้ยื่นแก่บริษัทไม่ได้ แต่ก็หมายถึงว่าเป็นเรื่องที่ผู้โอนและผู้รับโอนหุ้นกันเองโดยบริษัทมิได้รู้เห็นด้วย กฎหมายจึงให้ถือตามที่ปรากฏอยู่ในทะเบียน เมื่อการโอนหุ้นได้โอนกันที่บริษัทจำเลย กรรมการผู้จัดการบริษัทจำเลยรู้เห็นเป็นพยาน จึงมีใช้กรณีที่จะอ้างมาตรา ๑๑๒๙ วรรคสามมาใช้ได้

๓.๓.๓ ความรับผิดชอบของผู้ถือหุ้นในหุ้นที่โอนไปแล้ว
 หากหุ้นที่โอนไป ยังใช้เงินค่าหุ้นไม่ครบ ผู้รับโอนมีหน้าที่ใช้เงินให้ครบแก่บริษัท แต่ผู้โอนยังต้องรับผิดชอบต่อเจ้าหนี้ของบริษัทในจำนวนเงินค่าหุ้นที่ยังส่งใช้ไม่ครบบางกรณี

มาตรา ๑๑๓๓ หุ้นซึ่งโอนกันนั้น ถ้าเป็นหุ้นอันยังมิได้ส่งเงินใช้เต็มจำนวนค่าหุ้น ท่านว่าผู้โอนยังคงต้องรับผิดชอบในจำนวนเงินที่ยังมิได้ส่งใช้ให้ครบถ้วนนั้น แต่ว่า

(๑) ผู้โอนไม่ต้องรับผิดชอบในหนี้อันหนึ่งอันใดของบริษัทซึ่งได้ก่อให้เกิดขึ้นภายหลังโอน

(๒) ผู้โอนไม่ต้องรับผิดชอบออกส่วนใช้หนี้ เว้นแต่ความปรากฏขึ้นแก่ศาลว่าบรรดาผู้ที่ยังถือหุ้นของบริษัทอยู่นั้นไม่สามารถออกส่วนใช้หนี้อื่นเขาจะพึงต้องออกใช้หนี้ได้

ข้อความรับผิดชอบว่ามานั้น ท่านห้ามมิให้ฟ้องผู้โอนเมื่อพ้นสองปีนับแต่ได้จัดแจ้งการโอนนั้นลงในทะเบียนผู้ถือหุ้น

-เป็นความรับผิดชอบต่อเจ้าหนี้ของบริษัท ไม่ใช่บริษัท เพราะโอนหุ้นไปแล้ว ภายใต้หลักเกณฑ์ ดังนี้

(๑) ยังชำระค่าหุ้นไม่ครบ

(๒) หนี้บริษัทเกิดขึ้นก่อนโอนหุ้น

(๓) เจ้าหนี้ไม่สามารถเรียกให้บรรดาผู้ถือหุ้นปัจจุบันชำระค่าหุ้นที่ยังค้างอยู่ได้ หากยังเรียกได้ ก็ต้องใช้สิทธิเรียกตามส่วนลงหุ้นที่ยังค้างอยู่ (มาตรา ๑๐๙๖)

(๔) ความรับผิดชอบจำกัดเพียงค่าหุ้นที่ยังส่งใช้ไม่ครบขณะถูกเรียกร้อง

(๕) อายุความ ๒ ปี นับแต่วันจัดแจ้งการโอนในทะเบียน

ตัวอย่าง บริษัท มี ก ข ค เป็นผู้ถือหุ้น ยังชำระค่าหุ้นไม่ครบคนละ ๑๐,๐๐๐ บาท บริษัทเป็นหนี้ นายเอ ๑๐๐,๐๐๐ บาท ต่อมา ค โอนหุ้นให้ ง ถ้านายเอเรียกให้บริษัทชำระหนี้ แต่บริษัทไม่สามารถชำระหนี้ได้ รวมทั้ง ก ข และ ง ก็ไม่อาจชำระค่าหุ้นในส่วนที่ยังส่งใช้ไม่ครบ นายเอมีสิทธิเรียกให้ ค ผู้โอนหุ้นรับผิดชอบชำระค่าหุ้นในส่วนที่ ง ผู้รับโอนยังค้างชำระอยู่ ๑๐,๐๐๐ บาท ภายใน ๒ ปี นับแต่วันที่จัดแจ้งการโอนในสมุดทะเบียนผู้ถือหุ้น ถ้าปรากฏว่า ง ผู้รับโอนส่งใช้เงินค่าหุ้นบางส่วนแล้วแก่บริษัทก่อนหน้านั้นเป็นเงิน ๔,๐๐๐ บาท นายเอจะเรียกให้ ค รับผิดชอบได้เพียง ๖,๐๐๐ บาท